

L'aigua parlava, de Francesc Valls-Calzada

Estic morta, saps? Corria l'any 1982 i un joveníssim escriptor es donava a conèixer amb una novel·la de títol sorprenent. Set anys després publicava *Els conillets afamats*. Des de llavors Francesc Valls-Calzada no havia tornat a escriure novel·la, un llarg parèntesi que ha tancat enguany amb *L'aigua parlava*. Entremig, tres llibres de poesia (*Tot és lleuger* (2003), *Nissaga dels ningú* (2004) i *Com qui cus la gavardina de la mort* (2004) .

L'aigua parlava (Arola Ed., 2006) és una novel·la d'ambientació històrica inusual per diversos motius. Perquè defuig conscientment els models més coneguts del gènere, perquè novel·la un període històric gens habitual en la novel·la catalana i per la voluntat d'incorporar un tipus de llengua absolutament inèdit en el nostre panorama literari. Tot plegat fa que *L'aigua parlava* esdevingui un exercici narratiu del tot original, a través del qual Francesc Valls-Calzada assumeix riscos evidents. El lector no pot deixar de sorprendre's davant d'una novel·la ben documentada que construeix un món plausible amb petits elements històrics, literaris, musicals i gastronòmics per fer-nos recular fins al segle XII, època de la qual a penes si tenim una imatge borrosa més enllà dels trobadors i de l'eco novel·lat, aquest sí, del món dels càtars. Però, sobretot, allò que trenca amb tota la tradició i suposa el major repte per a l'escriptor i per al lector és la seva decisió d'escriure-la en una català medievalitzant que els especialistes trobaran suspecte però que el lector farà seu al cap de poques pàgines sense que sigui cap obstacle per a la lectura. No és l'única decisió arriscada. Francesc Valls-Calzada ha prescindit dels diàlegs i ha encomanat tota la narració a la veu del personatge principal, una veu, la d'un mut, que, sense cap límit, observa, descriu, jutja i ens relata els seus actes a cavall de les circumstàncies. La novel·la, doncs, adopta la forma autobiogràfica per desenvolupar-se en un periple d'autoconstrucció doble, vital i geogràfic que, mogut per dues passions interrelacionades que no desvetllaré, duu el personatge des del Pirineu fins a Tarraco, passant per Barcelona, en el seu itinerari personal que s'inicia com a novici i acaba com a cavaller; entremig: forçat de galera, vagabund i sant.

I una aclucada d'ulls: Tarraco. De la mà de novel·listes d'aquí i de fora, la ciutat ha sigut reiteradament paisatge de novel·la en la literatura catalana: la contemporània, la

---

moderna, la medieval i fins la romana. La de Valls-Calzada en *L'aigua parlava*, però, no és cap d'aquestes sinó una de nova: la ciutat abandonada on els personatges poden passejar entre les ruïnes de la Tarraco romana encara per repoblar.

Malgrat les aparences, *L'aigua parlava* és una novel·la moderna: en el tractament de l'atzar – la sort, si voleu – i la voluntat en la construcció del personatge, que s'aprofita de totes les situacions sense manies, i en el punt de vista d'un narrador que cerca la complicitat del lector movent-se sense límits morals en un món sovint cruel i brutal on els actes de barbàrie esdevenen normals, només matisats per la ironia que travessa la narració de cap a cap i abasta totes les circumstàncies, s'explicita sense reserves en els noms dels personatges i assoleix el cim en la conversió del personatge en el “sant mut” i en el tractament de la credulitat.

JORDI TIÑENA

Publicat al diari *El Punt* el 16 d'octubre de 2006

http://www.vilaweb.cat/www/elpunt/noticia?p_idcmp=2094778